

การศึกษาการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อความมั่นใจในการเลิกเสพยาเสพติด
ของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครปฐม

นางอรุณญา ดีดี

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I24122488

**A STUDY OF USING PROCESS OF CHANGE ON SELF – CONFIDENCE TO
ABSTAIN FROM DRUG USE OF ADOLESCENTS IN THE OBSERVATION
AND DETENTION HOME, NAKHONPHATHOM PROVINCE**

Mrs. Aranya Deelee

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing**

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อ
ความมั่นใจในการเลิกเสพยาเสพติดของวัยรุ่นในสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครปฐม

โดย

นางอรุณญา คีลี

สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

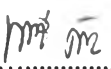
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานคณะกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ลือบุญวัชชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(นางเพชร คันธสาขบัว)

อรัญญา คีลี : การศึกษาการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรมต่อความมั่นใจในการ
เลิกเสพยาเสพติดของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครปฐม
(A STUDY OF USING PROCESS OF CHANGE ON SELF CONFIDENCE
TO ABSTAIN FROM DRUG USE OF ADOLESCENTS IN THE
OBSERVATION AND DETENTION HOME, NAKHONPHATHOM
PROVINCE) อ. ที่ปรึกษา รศ.ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์, 127 หน้า

การศึกษานี้เป็นการดำเนินโครงการศึกษาอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
ความมั่นใจในการเลิกเสพยาเสพติดของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด
นครปฐมก่อนและหลังการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียววัดก่อน
และหลัง กลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่นอายุ 13-18 ปี ที่กระทำผิดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติ จำนวน
20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ คู่มือกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรม แบบประเมินการ
ตัดสินใจในการเปลี่ยนพฤติกรรม เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความ
มั่นใจในการเลิกเสพยาเสพติด ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .93 วิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนน โดย
Dependent t-test

ผลการศึกษาพบว่า

ความมั่นใจในการเลิกเสพยาเสพติดของวัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
จังหวัดนครปฐม หลังการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรม สูงกว่าก่อนการใช้กระบวนการ
เปลี่ยนพฤติกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.79$)

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษา.....

5077829136 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : SELF - CONFIDENCE / TO ABSTAIN FROM DRUG / ADOLESCENTS

ARANYA DEELEEE : A STUDY OF USING PROCESS OF CHANGE
ON SELF - CONFIDENCE TO ABSTAIN FROM DRUG USE OF
ADOLESCENTS IN THE OBSERVATION AND DETENTION
HOME, NAKHONPHATHOM PROVINCE. ADVISOR : ASSOC. PROF.
JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 127 pp.

The purpose of this independent study was to study self - confidence to abstain from drug use of adolescents in the observation and detention home, Nakhonphathom province before and after receiving intervention based on process of change. The sample consisted of 20 adolescents in the observation and detention home, Nakhonphathom province who met the inclusion criteria. The study instruments composed of process of change manual and the Decision – Balance Questionnaire. The instrument for data collection were the Self – Confidence Questionnaire. The Cronbach’s alpha coefficient reliability of the latter questionnaire was .93. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and Dependent t-test

Major result of the study was as the following :

The self - confidence to abstain from drug use of adolescents in the observation and detention home after receiving intervention based on process of change was significantly higher than before the intervention, at the .05 level. (t = 3.79)

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing
Academic year 2008

Student’s signature.....
Advisor’s signature.....

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ ผู้ซึ่งให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาเอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาอย่างสม่ำเสมอโดยตลอด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้ง ในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อรพรรณ ลือบุญวิรัชชัย และ คุณเพชร คันธสายบัว ประธานและกรรมการสอบ โครงการศึกษาอิสระ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และคำแนะนำ ทำให้โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอันทรงคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอธิบดีกรมสุขภาพจิตที่ให้ทุนการศึกษาในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน งานอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลกำแพงแสนทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้เสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครปฐม เจ้าหน้าที่ทุกท่านและวัยรุ่นทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง สิ้นสุดกระบวนการ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณสมาชิกครอบครัวที่ดีทุกท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา

คุณค่าแห่งความดี และประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ขอมอบให้เป็นพลังอันยิ่งใหญ่แก่ทุกคนที่ได้กล่าวมาแล้ว รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างให้มีสุขภาพกายและสุขภาพใจที่สมบูรณ์ตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการศึกษาอิสระ.....	6
แนวคิดเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	6
ขอบเขตโครงการศึกษาอิสระ.....	7
คำจำกัดความที่ให้ในการศึกษา.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด.....	10
ประเภทของยาเสพติด.....	11
ผลกระทบที่เกิดจากการเสพยาเสพติด.....	11
ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการเสพยาเสพติด.....	12
อาการของผู้ป่วยติดสารเสพติด.....	13
ลักษณะการเสพยา.....	14
ปัจจัยการเสพยา.....	15
การบำบัดรักษาผู้ป่วยติดสารเสพติด.....	19
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่นในสถานพินิจ.....	26
พัฒนาการของวัยรุ่น.....	27
วัยรุ่นกับสารเสพติด.....	31
วัยรุ่นในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.....	34
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.....	35
ขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง.....	36
กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดความมั่นใจในตนเอง.....	40
ขอบเขตความมั่นใจ.....	42
ความมั่นใจกับการเลิกเสพยาเสพติด.....	44
การพยาบาลวัยรุ่นที่ติดสารเสพติด.....	46
การพยาบาลวัยรุ่นที่ติดยา.....	47
แนวคิดเกี่ยวกับโปรแกรมการบำบัดยาเสพติด.....	49
การบำบัดรักษาแบบจิตสังคมบำบัด.....	49
การบำบัดรักษาโดยโปรแกรมกระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรม.....	52
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มบำบัด.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	60
กรอบแนวคิด โครงการศึกษาอิสระ.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	66
ขั้นตอนดำเนินการทดลอง.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
รายการอ้างอิง.....	100
ภาคผนวก.....	108

สารบัญตาราง

หน้า

1	แสดงลักษณะของคะแนนการตัดสินใจเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นรายบุคคล.....	83
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดการตัดสินใจในการเปลี่ยนพฤติกรรม.....	65
3	แสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบวัดการตัดสินใจในการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตั้งแต่ 2.5 ขึ้นไป.....	69
4	แสดงคะแนนความมั่นใจในการเลิกยาเสพติดของวัยรุ่นก่อนและหลังการใช้กระบวนการ การเปลี่ยนพฤติกรรมแยกตามรายชื่อ.....	87
5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความมั่นใจในการเลิก ยาเสพติดของวัยรุ่นก่อนและหลังการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรม.....	88
6	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการเลิกยาเสพติดของวัยรุ่น ก่อนและหลังการใช้กระบวนการเปลี่ยนพฤติกรรม.....	89